

Recenzia

Košťál, J. Prírodné krásy Slovenska – Kvetena. Bratislava : Vydavateľstvo Dajama, 2010. 128 s. ISBN 978-80-89226-93-1.

Obyčajne sa nepíšu recenzie o populárno-vedeckých prácach do vedeckých časopisov či zborníkov, ale je niekoľko dôvodov, prečo upútať pozornosť aj vedeckej verejnosti na túto knihu. Vážnym dôvodom je napríklad, že táto kniha je hodnoverná, bez opisovania reprodukováných poznatkov, pričom sa autor opiera najmä o svoje publikované a nepublikované skúsenosti z terénu. V autorovi sa stretli terénny botanik a náročný fotograf s citom pre krásu a s vnútornou túžbou uspokojovania duchovna. Práve takýto je Mgr. Jaroslav Košťál, PhD., pedagóg Katedry ekológie a environmentalistiky UKF v Nitre, ktorý v edícii Prírodné Krásy Slovenska zostavovanej Danielom Kollárom vydal dielo zamerané na najvýznamnejšie botanické lokality na Slovensku. V edícii doteraz vyšli napr. Najkrajšie vrchy, Najvyššie vrchy, Kamene, Stromy, Národné parky, Chránené krajinné oblasti, Vody a Najkrajšie doliny. Autor publikoval (a publikuje) sériu príspevkov o významných biotopoch Slovenska v časopise Krásy Slovenska, čo mohlo byť odrazovým mostíkom prípravy tejto knihy. Napriek tomu texty a fotky v tomto diele nie sú celkom totožné s príspevkami v predmetnom časopise.

Autor identifikuje seba za regionálneho botanika Nitrianska, pričom práve touto svojou prácou dokázal, že dôverne pozná aj ostatné krásy slovenskej prírody, známe a neznáme. Jeho výnimočnosť sa prejavuje aj v tom, že okrem odborných poznatkov a zručnosti vo fotografovaní je aj nadaným rozprávačom. Umenie slova sprevádza každú stranu tejto práce, čím zaujme tak laika, ako aj naslovovzatého odborníka, hľadajúceho nové inšpirácie pre návštevu zaujímavých miest.

Výber tém bol voľný, autora niekedy zaujal charakter biotopu (Dunajské viate piesky, Soľ nad zlato, Z histórie sprasovaných stepí, Kremencové hôrky, Kvitnúce skaly, Travertínové prameniská, Na holiach) alebo konkrétne lokality vzácnych biotopov (Mandľová hora, Teplý dych Panónie, Orchideový raj, Najväčšia slatina, Najvyššia botanická méta, Chata na správnom mieste, Rajské lúky). V niektorých prípadoch siahol po významných lokalitách z pohľadu (aj) histórie (Na Holubyho kopaniciach, Po chodníkoch svätého Svorada, Kopec skrytých pokladov, Botanické genius loci, Po stopách mnícha Cypriána). Inak ako stanovištné sú orientované kapitoly o vybraných vzácnych druhoch rastlín (Jedovatý les, Záhady Roháčskej doliny, Tatrská symbolika, Ozdoba vlhkých lúk, Endemit endemitov, Podozrivý jazyčník, Sibírsky zblúdielc, Venované poniklecom). Hranice medzi témami však nie sú také ostré, vždy je to „iba“ prechádzka prírodou pozorovanou vnímavým okom botanika. A keď alebo kde oko autora nedoviedlo, použil aj niekoľko fotografií iných botanikov (Viera Šefflerová-Stanová, Peter Turis a mnohí iní).

Pri čítaní tejto knihy si možno ani neuvedomíme, aký veľký kus práce je za takýmto dielom. O niektorých ťažkostiach sa zmieňuje v úvode. Ide napríklad o nenájdene rastliny, nedostupnosť lokalít, letné horúčavy, ba dokonca bodanie komárov. A na záver si dovoľujem odcitovať aj autora: *Kniha Kvetena má ambíciu prispieť k lepšiemu poznaniu nielen slovenskej kveteny, ale prostredníctvom nej celej prírody s vierou, že od poznania nie je ďaleko k aktívnej ochrane, ktorú si naša krásna pestrá príroda zaslúži.*

Knihu som dostal od autora na pietnom mieste nitrianskych botanikov. Bola zima a my sme tam zapalovali sviečky. Človek možno až v takýchto chvíľach pochopí hlbší zmysel poslania botanikov vysoko nad rámec inak dôležitých, ale predsa len nahých vedeckých štúdií. Ďakujem Jarovi za knihu a zážitok, ktorý mi nezištne sprostredkoval na stránkach tejto knihy.

ALEXANDER FEHÉR